

2011-09-13

Dnr 43-2009:3755

Beslut

efter tillsyn av grundskolan Dammfriskolan i
stadsdel Västra Innerstaden
i Malmö kommun

2011-09-13

2 (11)

Dnr 43-2009:3755

V Innerstadens stadsdelsfullmäktige

Rektorn vid Dammfriskolan

Tillsyn i Dammfriskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1 - 9

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. En bedömning har gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Granskningen kan dock inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan.

Kunskapsresultaten på Dammfriskolan har under en följd av år legat förhållandevis konstant. Ungefär 90 procent av eleverna når målen i svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik när de avslutar sin utbildning i grundskolan, men däremot är det bara drygt hälften av eleverna som når målen i alla ämnen, något som leder till att de saknar ett fullständigt betyg när de lämnar grundskolan.

Det är i första hand i de naturorienterande ämnena, och då i första hand kemi och fysik och också teknik, som resultaten är sämre. Var femte elev lyckas inte nå målen, en faktor som skolan blev uppmärksam på redan vid Skolverkets besök år 2005, och som leder till att alltför många elever inte får ett fullständigt betyg. Skolan organiserar naturorienterande ämnen i teman, vilket i sig kan antas ge sammanhang åt ämnena, men skolan måste skyndsamt analysera avvikelsen och utifrån resultatet säkerställa så att eleverna får en undervisning som fullt ut utgår från kursplanemålen i samtliga ämnen.

Ett pedagogiskt utvecklingsarbete pågår på skolan men utifrån iakttagelser och intervjuer framgår att detta är ett arbete som kräver mycket tydligare insatser. Av Skolverkets rapport från år 2005 framgår att samarbetet mellan elevgrupper, klasser och årskurser liksom mellan lärare var ett utvecklingsområde som skolan hade anledning att intensifiera och Skolinspektionen kan konstatera att detta förbättringsområde kvarstår

2011-09-13

3 (11)

Dnr 43-2009:3755

och måste få en långt mer framträdande roll i organisationen. Om det ska vara möjligt att få till stånd en långsiktighet i elevernas lärande och en mer individanpassad undervisning är det nödvändigt att ett tydligt utvecklingsarbete sätts igång.

Elevernas inflytande är ett annat område som behöver utvecklas. Många lärare har en uttalad vilja att involvera eleverna i planering och genomförande men samtidigt finns det bland såväl lärare som elever en medvetenhet om att detta är ett utvecklingsområde som inte fått genomslagskraft och där skolan måste nå längre, något som också framträdde i Skolverkets rapport.

Skolinspektionens beslut:

Skolinspektionen har under tillsynen av Dammfriskolan identifierat följande brister.

- Skolan ger inte alla elever möjligheter att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen, kursplaner).
- Skolan arbetar inte tillräckligt målmedvetet för att anpassa undervisningen efter elevernas behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Lpo 94, 2.2 Kunskaper).
- Samverkan mellan lärarna i arbetet med att se till att eleverna får möjlighet att få överblick och se sammanhang sker inte i tillräcklig utsträckning (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Riktlinjer).
- Skolan arbetar inte tillräckligt målmedvetet för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad (4 kap. 2 §, 1985 års skollag, Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).
- Rektor ser inte till att det på skolan bedrivs ett tillräckligt målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling och att detta dokumenteras i en plan mot kränkande behandling (14 a kap. 6-8 §§ 1985 års skollag, Åtgärder mot kränkande behandling, Lpo 94, 2.1 Normer och värden, Riktlinjer).

Stadsdelen och rektorn har ansvar för att ovanstående brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast sex månader från den dag beslutet meddelats. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och stadsdel V Innerstaden snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna.

2011-09-13

4 (11)

Dnr 43-2009:3755

Beslutet är fattat utifrån de bestämmelser som gällde vid besöksstillfället. Uppföljningen av detta beslut kommer dock att ske efter de skolförfattningar som började gälla den 1 juli 2011. Vid bedömningen av vidtagna åtgärder kommer därför hänsyn tas till hur författningarna eventuellt har ändrats.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsråden Cecilia Rösténus och Lena Godin.

På Skolinspektionens vägnar

Lotta Kårlind
Enhetschef

Litza Aschan
Utredare/Föredragande

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i stadsdel Västra Innerstaden under april–maj 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i stadsdelen. Skolinspektionen besökte Dammfriskolan den 12 maj 2011.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela stadsdelen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i stadsdelen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i stadsdelen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast sex månader efter att stadsdelsbeslutet meddelades. Skolinspektionens tillsyn i Malmö kommun kommer slutligen att redovisas i ett kommunövergripande beslut som även avser den verksamheten som delegerats till stadsdelsnämnderna. Beslutet riktas till Malmö kommun såsom huvudman och ytterst ansvarig för den delegerade verksamheten.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö samt enskild elevs rätt. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag har tillämpats fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag var utgångspunkten då Skolinspektionens tillsyn och granskning genomfördes.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från stadsdelen och Dammfriskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om stadsdelen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. På Dammfriskolan intervjuades skolledningen, lärare och elever.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats ([www.skolinspektionen.se/Tillsyn & granskning](http://www.skolinspektionen.se/Tillsyn_&_granskning)).

Beskrivning av Dammfriskolan

Tabell 1: Antal elever på Dammfriskolan

Dammfriskolan	Antal elever
Förskoleklass	xx
Grundskola	680

Källa: Uppgifter från skolan, maj 2011

Dammfriskolan ligger i stadsdel Västra Innerstaden, i Malmö kommuns västra delar med gräns mot Öresundskusten.

Verksamheten vid Dammfriskolan omfattar förskoleklass och grundskola för årskurserna 1–9 samt skolbarnsomsorg. Skolan har under senare år haft ett minskat elevunderlag till följd av mindre elevkullar och på sex år har elevgruppen minskat så att sex parallella klasser i årskurserna 7–9 minskat till fyra. Enligt skolans planering kommer elevunderlaget, och då i första hand avseende de äldre eleverna, att minska ytterligare de närmaste tre åren men skolan räknar med att återväxten av de yngre eleverna kommer att balansera nedgången.

Dammfriskolan byggdes i slutet av 1940-talet men har under åren 1996–2002 genomgått omfattande renoveringar.

Undervisningen i de högre årskurserna är organiserad i arbetslag och i varje arbetslag undervisas 60–80 elever.

Skolan tar emot elever från i stort sett alla stadsdelar i Malmö och cirka 50 procent av eleverna har annan etnisk bakgrund.

I skolans centrala delar finns skolbibliotek, mediatek och undervisningslokaler för praktisk- estetiska ämnen.

Tillsynsprotokoll för Dammfriskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

☒

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

☐

Lärarnas bedömning och utvärdering

☐

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

☐

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

☒

Tillit till elevens förmåga

☐

Trygghet och studiero

☒

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

☐

Undervisningstid och val

☐

Särskilt stöd

☐

Studie- och yrkesvägledning

☐

Avgifter

☐

Rektorns beslutsfattande

☐

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Skolan ger inte alla elever möjligheter att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen (för årskurs 3 i svenska/svenska som andraspråk och matematik).

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Kursplaner

Motivering:

Av läroplanen framgår att det är skolans och huvudmannens ansvar att eleverna ges möjlighet att uppnå de mål som anges för utbildningen och skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Kursplanerna anger de kunskapsmål som eleverna ska ha uppnått efter den tredje, femte och nionde årskursen.

Skolverkets sammanställning av de nationella ämnesproven för årskurs 3 år 2010 visar att drygt 90 procent av eleverna nådde målen i svenska/svenska som andraspråk och matematik.

I årskurs 5 var resultaten ungefär detsamma. Uppemot 90 procent av eleverna nådde målen i svenska/svenska som andraspråk, matematik och engelska och skolans sammanställning visar på samma resultat vad avser elevernas måluppfyllelse i övriga ämnen.

Av Skolverkets statistik framgår vidare att resultaten håller ungefär samma nivå avseende andel elever med fullständigt slutbetyg i årskurs 9 och sett över tid. De senaste fem åren har det genomsnittliga meritvärdet legat strax under 190 meritpoäng för att år 2010 stiga till 196.

90 procent av eleverna blir behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan men däremot är det bara drygt hälften av eleverna som når målen i alla ämnen, något som leder till att de saknar ett fullständigt betyg när de lämnar grundskolan. Av Skolverkets statistik, slutbetyg år 2010, framgår att det är företrädesvis i ämnena kemi, fysik och teknik som eleverna inte lyckas nå målen. Kring 20 procent av eleverna nådde inte målen i vare sig kemi eller fysik.

Det är därför av stor vikt att skolan i än högre grad fortsätter sina ansträngningar för att få till stånd ett systematiskt kvalitetsarbete med fokus på resultatutvecklingen. Att kontinuerligt följa och analysera varje elevs kunskapsutveckling i samtliga ämnen är en nödvändighet om man ska kunna anpassa undervisningen och ge det stöd eleven kan tänkas behöva. Skolan behöver också analysera vilka effekter som blir följden då man

för samman de naturorienterande ämnena i teman och säkerställa att eleverna får den utbildning kursplanerna anger i samtliga ämnen.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Fokus på lärande****Bedömning:**

Skolan arbetar inte tillräckligt målmedvetet för att anpassa undervisningen efter elevernas behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag

Lpo 94, 2.2 Kunskaper

Motivering:

Skolan har ett omfattande ansvar för att anpassa undervisningen så att varje elev kan mötas utifrån sin mognad, erfarenheter och intressen och inte minst sin kunskapsnivå i de olika ämnena. Att anpassa undervisningen till varje elev är en viktig angelägenhet om det ska vara möjligt att jämnar ut och kompensera elevernas olika förutsättningar och se till att eleverna erbjuds en likvärdig utbildning och lika goda betingelser. Skolinspektionen har under sitt besök på skolan kunnat se klassrumsmiljöer där lärarna undervisar på ett sätt som visar en vilja för att möta den enskilde eleven, men klassrumsbesök såväl som intervjuer ger belägg för att läroplanens intentioner inte fått samma genomslag i alla klassrum. Detta är ett område där skolan således måste öka sina ansträngningar. Ett sådant arbetssätt måste råda i alla klassrum för att göra det möjligt att möta eleven som är i behov av stöd men också i mötet med eleven som behöver drivande utmaningar.

Bedömningsområde: Fokus på lärande**Bedömning:**

Samverkan mellan lärarna i arbetet med att se till att eleverna får möjlighet att få överblick och se sammanhang sker inte i tillräcklig utsträckning.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Riktlinjer

Motivering:

Av läroplanen framgår att alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för lärande och läraren ska samverka med andra lärare i arbetet att nå utbildningsmålen.

Med utgångspunkt i intervjuer med skolledningen och också personalen drar Skolinspektionen slutsatsen att det förekommer samverkansformer på skolan mellan vissa elevgrupper, klasser och vissa lärare men trots det behöver samarbetet utvecklas så att elevernas lärande kan ske i ett mer långsiktigt, progressivt perspektiv och ge eleverna möjlighet att få överblick och se sammanhang. Skolan behöver likaledes få till stånd bättre samarbetsformer med F–6-skolor som överlämnar elever till Dammfriskolan, inte minst de elever som börjar på skolan i årskurs 7.

Bedömningsområde: Fokus på lärande**Bedömning:**

Skolan arbetar inte tillräckligt målmedvetet för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad.

Författningsstöd:

4 kap. 2 § 1985 års skollag

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Motivering:

I läroplanen finns angivet att demokratiska principer att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktiga skall omfatta alla elever och att elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling förutsätter att de får ett reellt inflytande över utbildningens utformning.

Av intervjuer med såväl elever som lärare framgår att eleverna har förståelse för de bakomliggande målen för undervisningen och kan påverka sin skoldag. Det är också påtagligt att det finns en tydlig ambition bland flertalet lärare att ge eleverna sådant inflytande, men intervjuerna ger belägg för att det också finns lärare som inte lyckas förverkliga styrdokumentens intentioner. Att i någon mån välja tidpunkt för sitt arbete, kanske också redovisningsformer kan vara möjligt för eleverna men det saknas på skolan en genomgående inriktning eller gemensamma ställningstaganden för hur arbetet ska gå till för att öka elevinflytandet. Elevernas delaktighet och inflytande är snarare beroende av den enskilde lärarens intresse, vilja och medvetenhet.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero**Bedömning:**

Rektor ser inte till att det på skolan bedrivs ett tillräckligt målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling och att detta dokumenteras i en plan mot kränkande behandling.

Författningsstöd:

14 a kap. 6-8 §§ 1985 års skollag, Åtgärder mot kränkande behandling

Lpo 94, 2.1 Normer och värden, Riktlinjer

Motivering:

Skolinspektionen har vid sitt besök på skolan kunnat konstatera att det i huvudsak råder arbetsro i klassrummen. Flertalet intervjuade elever bekräftar bilden och berättar att de i de allra flesta hänseenden är nöjda med skolans värdegrundsmiljö, men samtidigt framkommer att värdegrundsarbetet inte alltid vilar på gemensamt framtagna ställningstaganden och åtgärdsplaner. Av intervjuerna framgår också att det saknas ett gemensamt forum där samtal kring normer och värden, förhållningssätt och inte minst regler kan ha sin plats. Detta leder till att värdegrundsarbetet inte vilar på gemensamma beslut utan sker utifrån den enskilde lärarens egna ställningstaganden och engagemang. Skolan kan nå längre om den gemensamma plattformen för värdegrundsarbetet blir mer förankrad både i personalgruppen och bland eleverna. En likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling är ett dokument som bland annat har till syfte att samla alla deltagare i gemensamma ställningstaganden.

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som man avser att påbörja eller genomföra under det kommande året och en redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Skolans likabehandlingsplan följer i flera hänseenden lagens intentioner men saknar en specifik och konkret redovisning av verksamhetens behov, utifrån en aktuell kartläggning, som utgångspunkt för vilka insatser som man avser att påbörja och genomföra under det kommande året.